

بازی‌های کودکان؛ مسائل و چالش‌ها

دکتر مرجان گودرزی
پزشک عمومی

کلیدواژه‌ها: بازی، خشونت، اسباب‌بازی‌های جنگی

اشاره

بازی برای کودکان از اهمیت شایان توجهی برخوردار است، به طوری که بسیاری از مربیان بزرگ از بازی به عنوان کار کودک یاد می‌کنند. بازی‌های گوناگونی در همه جای دنیا برای کودکان سنین مختلف وجود دارد که به رشد همه‌جانبه آن‌ها کمک می‌کنند و نقش آن‌ها بر مربیان و خانواده‌ها پوشیده نیست. اما بعضی از مسائلی که به بازی‌های متنوع کودکان مربوط می‌شود، موجب چالش‌ها، بحث‌ها و حتی تناقض افکار و نگرانی‌هایی به‌ویژه در والدین و خانواده‌ها می‌شود که سؤال‌هایی را برمی‌انگیزد.

- آیا باید به کودکان اجازه داد تا با تفنگ‌ها و اسلحه و ابزارهای جنگی و اسباب‌بازی‌های پرسروصدا بازی کنند؟
- آیا بازی با ابزارهای جنگی واکنش دشواری را در جنسیت‌های متفاوت ایجاد می‌کند؟
- آیا بازی با ابزارهای پرسروصدا خشونت و رفتارهای زورگویانه و پرخاشگرانه را افزایش می‌دهد؟

سؤال‌هایی از این دست موجب نگرانی والدین و ابهام در پاسخ‌گویی به آنان شده است.

- بسیاری از بزرگ‌ترها عقیده دارند که کودکان باید از بازی با اسباب‌بازی‌های جنگی و اسلحه‌هایی با انواع مختلف منع شوند و یا مورد تشویق قرار نگیرند، زیرا معتقدند با زایش رفتارهای خشونت‌آمیز در رابطه است. همچنین در این بازی‌ها تمرکز بازی و محور آن آزار و آسیب رساندن به دیگران است. اما تحقیقات چه می‌گویند؟

تحقیقات نشان می‌دهند که مشاهده خشونت یا پرخاشگری با استفاده از اسلحه و سلاح‌های جنگی در فیلم‌های سینمایی یا تلویزیونی می‌تواند به افزایش خشونت فیزیکی یا جنگ و کشمکش و زدوخورد در بازی‌ها منجر شود. در نتیجه، بسیاری از مهدهای کودک و گروه‌های بازی، سلاح‌های جنگی بازی

را به عنوان وسایل و تجهیزات خود نمی‌پذیرند ولی بسیاری از کودکان، به‌ویژه کودکان چهار تا شش سال، از بازی‌هایی که در آن‌ها از وسایل جنگی، تفنگ، شمشیر و وسایل برنده و نوک تیز، وسایل انفجاری لیزری یا حتی چوبی استفاده می‌شود، لذت می‌برند. آن‌ها چنانچه این وسایل را در دسترس نداشته باشند، یا به‌طور تخیلی آن‌ها را وانمودسازی می‌کنند و یا با استفاده از قطعات جایگزین آن‌ها را می‌سازند، مشابه‌سازی می‌کنند و به بازی مشغول می‌شوند. وسایلی مثل چوب درختان، سیخ کباب، چاقو و حتی مداد. بنابراین، باید اقدامات ایمنی لازم در خانه‌ها و مراکز بازی کودکان صورت گیرد تا کودکان در فضای باز و بسته در بازی‌های تخیلی و وانمودسازی خود به وسایل و ابزار لبه تیز، بُرنده فلزی و چوبی دسترسی نداشته باشند.

گئوف گلداستین^۱ (۱۹۹۲) که تحقیقاتی در مورد بازی‌های خشن و خشونت‌آمیز و جنگی انجام داده است، دریافت که اغلب، طبقه‌بندی آنچه اسباب‌بازی جنگی آ و رفتار خشونت‌آمیز خوانده می‌شود دشوار است.

- کارشناسان نیز تا حدودی بر سر این مسائل و تعاریف اختلاف نظر دارند. یافته‌های تحقیق گلداستین نشان می‌دهد که کودکان برخلاف بعضی از دیدگاه‌ها از تفاوت بین جنگیدن واقعی و جنگ بازی آگاهی دارند. همچنین هیچ شواهدی وجود ندارد که لزوماً بازی با وسایل جنگی

**آیا
بازی‌های جنگی آرامش
و سلامت روانی کودکان را
تهدید می‌کند؟**

پیشنهاد می‌شود که واکنش کودکان دختر و پسر به صورت جداگانه در فرهنگ ما مورد تحقیق قرار گیرد، زیرا به گفته بعضی از محققان و نیز والدین کودکان، واکنش به اسباب‌بازی‌های جنگی لزوماً و به تنهایی حاصل بازی با آن‌ها نیست. بنابراین، در اینجا سه سؤال اساسی را مطرح می‌کنیم که خوانندگان در صورت تمایل می‌توانند پاسخ آن‌ها را در قالب حوادث و یا تجربه و تحقیق برای ما بفرستند تا در مجله به چاپ برسد.

۱. چرا فکر می‌کنید که اسباب‌بازی‌های جنگی واکنش‌های متفاوتی را در جنسیت‌های متفاوت (دختران و پسران) ایجاد می‌کنند؟ چرا این‌گونه فکر می‌کنید؟

۲. آیا حوادث و رویدادهایی را به هنگام بازی کودکان چه دختر و چه پسر با وسایل جنگی و اسباب‌بازی‌ها شاهد بوده‌اید و یا خاطره‌ای در این باره دارید؟

۳. آیا در مهدکودک‌ها، مراکز پیش‌دبستان و خانه‌ها شاهد واکنش‌های کودکان به هنگام بازی با وسایل جنگی، تفنگ و اسلحه‌بازی بوده‌اید؟

بی‌نوشت‌ها

1. Geoff Goldstein
2. War toy
3. Faxtasy Play

و یا جنگ بازی به افزایش خشونت یا بزهکاری بینجامد بلکه این تأثیرات گذرا هستند و پیامدهای طولانی‌مدت و خشونت‌باری ندارند. افزون بر این، تخیلات کودکان در این سنین قوی است و بلندپروازی‌هایشان در بازی‌ها انتقام‌جویانه و کینه‌توزانه نیست. آن‌ها پس از بازی کردن به حالت عادی و راحت و آرامش برمی‌گردند و به معنای دیگر «تخلیه هیجانی» می‌شوند. این تحقیق همچنین نشان داده است که وقتی اسباب‌بازی‌های جنگی در دسترس کودکان پسر قرار گیرد، تخیلات آن‌ها بیشتر از دخترها تحریک می‌شود و به بازی‌های تخیلی^۳ بیشتر متمایل می‌شوند. در حالی که چنین تأثیری در دختران کم و یا هیچ است. در نهایت،

